

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
3 oktober 2018

Ons kenmerk
TRE/U201800694
Lbr. 18/056
Telefoon
(070) 373 8393

Bijlage(n)
3

Onderwerp

Aanpassing VNG Model Verordening Wmo 2015 i.v.m. het Besluit verlaging bijdrage Wlz-zorg en maatschappelijke ondersteuning

Samenvatting

In het regeerakkoord is afgesproken dat voor Wmo-voorzieningen een vast tarief van € 17,50 per periodebijdrage zal worden ingevoerd (het abonnementstarief). Voor de invoering van het abonnementstarief is een wetwijziging vereist en daarom kan de maatregel pas per 1 januari 2020 volledig worden ingevoerd. Voor 2019 is door de minister gekozen voor een tussenvorm. Het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 wordt voor 2019 zo gewijzigd dat een maximale periodebijdrage van € 17,50 voor maatwerkvoorzieningen per 1 januari 2019 van kracht wordt.

Het Besluit verlaging bijdrage Wlz-zorg en maatschappelijke ondersteuning (Kamerstukken II 2017/18, 34 104, nr. 225 (hierna: het Besluit)), waarmee het maximale tarief van € 17,50 bewerkstelligd zal worden is eerder voorgehangen bij de Tweede en Eerste Kamer en ligt op dit moment nog ter advisering bij de Afdeling advisering van de Raad van State. De VNG heeft eerder een brief naar de Raad van State verstuurd waarin wij onze principiële bezwaren uiteenzetten. Deze punten zijn:

- Het is in strijd met de uitgangspunten van de Wmo 2015 en daardoor een voorbeeld van niet consequente wetgeving.
- Het doorkruist de bevoegdheden en opgaven van gemeenten in het kader van de gedecentraliseerde Wmo.
- Het Besluit neemt een voorschot op de wetwijziging waardoor de besluitvorming over de ingrijpende wetwijziging niet de aandacht zal krijgen die het verdient.
- Het Besluit vergroot het probleem van de 'zorgval'.

Als het advies van de Raad van State er is dan moet minister van VWS vervolgens nog reageren op het advies, voordat de AMvB in werking kan treden. De planning is krap en de uitkomst (nog) onzeker. Wij sturen toch nu deze ledenbrief omdat, mocht 1 januari 2019 doorgang vinden, gemeenten de noodzakelijke maatregelen kunnen treffen en de aanpassingen kunnen doorvoeren.

Het Besluit regelt dat alle cliënten met één of meer maatwerkvoorzieningen uit de Wmo, ongeacht inkomen of vermogen, vanaf 2019 maximaal € 17,50 aan eigen bijdrage per periodebijdrage gaan betalen. Uitzonderd zijn de cliënten die gebruik maken van beschermd wonen (zorg in natura) en maatschappelijke opvang. Zij blijven een inkomensafhankelijke eigen bijdrage betalen. De maximale periodebijdrage van € 17,50 geldt bovendien niet voor niet AOW-gerechtigde meerpersoonshuishoudens. Voor deze groep is de eigen bijdrage op nihil gesteld.

De gemeente blijft de mogelijkheid houden om bij verordening te regelen dat voor bepaalde categorieën cliënten de maximale periodebijdrage op nul wordt vastgesteld (minimabeleid) of wordt verlaagd. De mogelijkheid om voor bepaalde maatwerkvoorzieningen geen periodebijdrage te vragen blijft eveneens bestaan. Ook het berichtenverkeer, tussen gemeente/aanbieder en CAK en de aanlevering van parameters aan het CAK, blijft voor 2019 zoals het ook nu is ingericht.

In deze ledenbrief gaan we in op de consequenties van dit Besluit voor de uitvoering van de Wmo en, meer specifiek, de noodzakelijke aanpassingen in de VNG Model Verordening maatschappelijke ondersteuning 2015.

Het Besluit regelt ook dat de vaststellingstermijn voor beschermd wonen intramuraal waarbinnen het CAK de maximale eigen bijdrage periode met terugwerkende kracht kan vaststellen is teruggebracht van drie jaar naar één jaar.

Tenslotte besteden we aandacht aan de AMvB stapelfacturen die vorig jaar is vastgesteld en van kracht wordt per 1 januari 2019. Deze AMvB bepaalt dat gemeenten de cliënt maximaal binnen 28 dagen gegevens met betrekking tot de ondersteuning aan het CAK moeten aanleveren.

Aan de leden

Datum

3 oktober 2018

Ons kenmerk

TRE/U201800694

Lbr. 18/056

Telefoon

(070) 373 8393

Bijlage(n)

3

Onderwerp

Aanpassing VNG Model Verordening Wmo 2015 i.v.m. het Besluit verlaging bijdrage Wlz-zorg en maatschappelijke ondersteuning

Geacht college en gemeenteraad,

1. Aanleiding

In het regeerakkoord is afgesproken dat voor Wmo-voorzieningen een maximale periodebijdrage van € 17,50 per zal worden ingevoerd (het abonnementstarief).

Voor de invoering van het abonnementstarief is een wetswijziging vereist en daarom kan de maatregel pas per 1 januari 2020 volledig worden ingevoerd. Voor 2019 is door de minister gekozen voor een tussenvorm. Het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 wordt voor 2019 zo gewijzigd dat een maximale periodebijdrage van € 17,50 voor maatwerkvoorzieningen per 1 januari 2019 van kracht wordt.

Het Besluit verlaging bijdrage Wlz-zorg en maatschappelijke ondersteuning (hierna: het Besluit) ligt momenteel nog ter advisering bij de Afdeling advisering van de Raad van State. Het Besluit is voorgehangen bij de Tweede en Eerste Kamer. Het advies wordt eind september 2018 verwacht. Kort daarop volgt het nader rapport van de minister, waarna het Besluit volgens planning in september/oktober gepubliceerd kan worden.¹

2. Inhoud Besluit

Het Besluit regelt onder andere dat alle cliënten met één of meer maatwerkvoorzieningen uit de Wmo, ongeacht inkomen of vermogen, vanaf 2019 een maximale periodebijdrage van € 17,50 gaan betalen. Uitgezonderd zijn de cliënten die gebruik maken van beschermd wonen (zorg in natura) en maatschappelijke opvang. Zij blijven een inkomensafhankelijke eigen bijdrage betalen.

¹ Op het moment van publiceren van deze ledenbrief, was de definitieve tekst van het Besluit nog niet gepubliceerd. Daarom zijn de wijzigingen in de Model Verordening Wmo 2015 nog onder voorbehoud van de definitieve tekst van het Besluit.

De maximale periodebijdrage van € 17,50 geldt bovendien niet voor niet AOW-gerechtigde meerpersoonshuishoudens. Voor deze groep is de eigen bijdrage op nihil gesteld.

De gemeente blijft in 2019 dezelfde mogelijkheid houden als nu om bij verordening te regelen dat voor bepaalde lage inkomensgroepen de maximale periodebijdrage op nul wordt vastgesteld (minimabeleid). Tevens kan de gemeente de eigen bijdrage voor alle cliënten in gelijke mate verlagen of op € 0 zetten.² De mogelijkheid om voor bepaalde maatwerkvoorzieningen geen eigen bijdrage te vragen, blijft eveneens bestaan.

Het Besluit heeft tot gevolg dat artikel 12a (Bijdrage in de kosten van maatwerkvoorzieningen en pgb's) van de VNG Model Verordening maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: Model Verordening Wmo 2015) moet worden aangepast.

Het Besluit regelt nog een aantal zaken waarvan enkelen gevolgen kunnen hebben voor de uitvoering van gemeenten, maar *niet* voor de Model Verordening Wmo 2015.

Dit zijn:

- Een halvering van de vermogensinkomensbijtelling voor de eigen bijdragen in de Wlz en Wmo van 8% naar 4%. Dit betreft de cliënten beschermd wonen intramuraal (zorg in natura) en maatschappelijke opvang.
- Het verkorten van de overgangstermijn van de lage eigen bijdrage voor Wlz zorg en beschermd wonen (zorg in natura), zodat nieuwe verzekerden of cliënten, de hoge eigen bijdrage na vier maanden gaan betalen in plaats van na zes maanden. Ook de andere termijnen die bedoeld zijn om de kosten van het op- of afbouwen van een huishouden te verzachten zijn verkort van zes maanden naar vier maanden.
- Het verkorten van de termijn waarover het CAK voor beschermd wonen intramuraal met terugwerkende kracht een eigen bijdrage op mag leggen van drie jaar naar één jaar.
- Het opnemen van een grondslag in het Besluit langdurige zorg en het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 voor het bij ministeriele regeling uitzonderen van eenmalige uitkeringen van het vermogen dat meetelt voor de berekening van de bijdrage voor Wlz-zorg of maatschappelijke ondersteuning. Dit is bedoeld om materiele letselschadevergoedingen bij een ongeval, met verlies aan arbeidsvermogen als gevolg, uit te zonderen van de vermogensinkomensbijtelling.

Vorig jaar is de AMvB stapelfacturen goedgekeurd. Deze AMvB regelt dat gemeenten voor alle Wmo-voorzieningen met uitzondering van beschermd wonen de gegevens binnen 28 dagen aan het CAK aanleveren. Deze AMvB wordt per 1 januari 2019 van kracht en hangt samen met het verkorten van de termijn waarover het CAK met terugwerkende kracht een eigen bijdrage op mag leggen van drie jaar naar één jaar.

Hierna wordt op de verschillende onderdelen van het Besluit nader ingegaan.

3. Consequenties voor de Model Verordening Wmo 2015

Het eerste lid van artikel 3.8 van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 is zo gewijzigd dat de oorspronkelijke bedragen per periodebijdrage zijn vervallen en vervangen door de maximale periodebijdrage van € 17,50.

Het tweede lid van artikel 3.8 van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 geeft aan dat de maximale periodebijdrage, bij verordening, voor bepaalde categorieën personen met een (door de gemeente) vastgesteld bijdrageplichtig inkomen op nihil kan worden gesteld (minimabeleid). Daarnaast regelt het artikel dat de bijdrage voor alle cliënten in gelijke mate kan worden verlaagd of op nihil kan worden gesteld.

² De mogelijkheden die gemeenten tot nu toe hadden om te bepalen vanaf welk inkomen het inkomen en vermogen gaat mee tellen in de bijdrage en de mate waarin het inkomen en vermogen de hoogte van de eigen bijdrage bepaalt, komen te vervallen.

Deze wijzigingen leiden ertoe dat de inhoud van de varianten A en B bij het vierde lid van artikel 12a van de Model Verordening Wmo 2015 komt te vervallen en is vervangen door een nieuwe tekst.

Verder zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd in artikel 12a van de Model Verordening Wmo 2015:

- Het eerste lid blijft ongewijzigd.
- Er is een nieuw facultatief tweede lid ingevoerd waarin kan worden aangegeven dat de cliënt voor bepaalde maatwerkvoorzieningen geen bijdrage is verschuldigd.
- Het derde lid (voorheen tweede lid) is aangepast.
- Er is een nieuw facultatief vierde lid toegevoegd.
- Het oude vierde en vijfde lid zijn komen te vervallen
- De laatste drie leden blijven inhoudelijk ongewijzigd, maar zijn wel vernummerd tot het vijfde lid tot en met het zevende lid.

Voor de aanpassing in de tekst van artikel 12a van de Model Verordening Wmo 2015 wordt verwezen naar de bijlagen bij deze ledenbrief

4. Consequenties voor de gegevensaanlevering aan het CAK

Het is belangrijk dat gemeenten zich realiseren dat er in 2019 in de gegevensaanlevering richting het CAK niets verandert. De gemeenten en/of de aanbieders leveren voor 2019 nog steeds dezelfde informatie over de omvang en kostprijs van de ondersteuning aan bij het CAK. maar deze gegevens leiden tot een maximale eigen bijdrage van € 17,50, tenzij de kostprijs van de Wmo-voorziening lager is dan € 17,50 per periodebijdrage. De eigen bijdrage wordt in 2019 alleen opgelegd als er daadwerkelijk zorg is geleverd.

Van de aanpassing van de parameter van 8% naar 4% vermogensinkomensbijtelling zullen gemeenten in hun uitvoering eveneens niets merken.

5. Communicatie naar Wmo cliënten

Er is afgesproken dat het CAK naar de *bestaande* Wmo cliënten zal communiceren over de veranderde uitvoering met betrekking tot in de eigen bijdragen met ingang van 1 januari 2019. Het CAK informeert over de uitvoering en het ministerie van VWS over de beleidswijziging. Het CAK zal dat doen zodra het Besluit is gepubliceerd.

Het CAK zal gemeenten melden hoe en wanneer het naar cliënten gaat communiceren. Het CAK weet niet welke gemeenten een beleidskeuze hebben gemaakt om af te wijken van de maximale periodebijdrage. Het CAK zal een zin in de brief melden, dat zij zich voor die informatie moeten melden bij het Wmo loket van hun eigen gemeente. Gemeenten die in hun beleid afwijken van de landelijke parameters, moeten bestaande cliënten zelf informeren over de veranderingen in de hoogte van de bijdrage vanaf 2019 (het CAK weet in 2018 nog niet welk beleid een gemeente voor 2019 voert).

Gemeenten zullen hun nieuwe Wmo cliënten zelf moeten informeren. Daarnaast kondigt het CAK de verandering aan op zijn website, zo snel mogelijk nadat het Besluit is gepubliceerd inclusief een lijst met veelgestelde vragen en antwoorden.

Voor vragen over de eigen bijdrage kunnen cliënten ook bij het CAK terecht. Cliënten zullen naar verwachting ook naar de gemeente gaan bellen. Het voornemen is om voor de KCC's en voor Wmo consulenten informatie ter beschikking te stellen. VNG/WWS en CAK zullen in het najaar van 2018 op hun websites een afgestemde lijst met veel gestelde vragen en antwoorden plaatsen

6. Overige zaken betreffende het Besluit

In paragraaf 2 van de ledenbrief zijn de wijzigingen benoemd die geen consequenties hebben voor de Model Verordening Wmo 2015, maar wel van invloed kunnen zijn op de uitvoering van Wmo-taken door gemeenten.

De halvering van de vermogensinkomensbijtelling van 8% naar 4% pakt financieel gunstiger uit voor bestaande en nieuwe cliënten in beschermd wonen (zorg in natura) en maatschappelijke opvang en in de Wlz. Het verschil tussen de eigen bijdrage Wmo en Wlz (de zogeheten zorgval) en

de daarmee gepaard gaande overweging van de cliënt om vanwege financiële redenen in de Wmo te blijven en geen Wlz indicatie aan te vragen, is daarmee niet verminderd. In onze brieven aan het kabinet hebben we betoogd dat de het abonnementstarief de zorgval juist vergroot.

Het verkorten van de overgangstermijn van het betalen van de lagere eigen bijdrage in de Wlz en beschermd wonen (zorg in natura) en maatschappelijke opvang van zes maanden naar vier maanden heeft geen gevolgen voor de gemeentelijke uitvoering. Door het verkorten van de overgangstermijn zal volgens het kabinet wel meer gebruik worden gemaakt van de betalingsregeling in verband met onverkocht huis die het CAK uitvoert.

Het verkorten van de termijn waarover het CAK met terugwerkende kracht een eigen bijdrage op mag leggen van drie jaar naar één jaar, kan mogelijk wel tot gevolg hebben dat gemeenten vaker de inkomsten uit de eigen bijdrage mislopen. Volgens het CAK komt het nog regelmatig voor bij cliënten in beschermd wonen (intramuraal) dat eigen bijdrage met terugwerkende kracht langer dan één jaar wordt opgelegd.

Deze maatregel hangt samen met de AMvB stapelfacturen die vorig jaar is vastgesteld en per 1 januari 2019 van kracht wordt. Volgens deze AMvB moeten gemeenten voor alle Wmo-voorzieningen met uitzondering van beschermd wonen de cliënt gegevens binnen 28 dagen aan het CAK aanleveren.

De VNG heeft zich vorig jaar verzet tegen het invoeren van deze maatregel per 1 januari 2019. Uit een door het ministerie van VWS georganiseerde enquête onder gemeenten is gebleken dat gemeenten op dit moment deze aanlevertermijn vaak niet halen. De VNG heeft gepleit voor uitstel van deze maatregel om gemeenten en aanbieders meer tijd te geven om de systemen aan te passen. VWS heeft dit niet overgenomen. Wel hebben we met VWS kunnen afspreken dat in het geval de termijn van 28 dagen wordt overschreden, het CAK de eigen bijdrage toch kan innen en afdragen aan de gemeenten.

Het uitzonderen van de materiele letselschadevergoedingen bij een ongeval, met verlies aan arbeidsvermogen als gevolg, van de vermogensinkomensbijtelling, heeft geen gevolgen voor de gemeentelijke uitvoering.

7. Wijziging van de Wmo met ingang van 1 januari 2020

De wijzigingen in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zullen blijven gelden tot de wetswijziging met beoogde ingangsdatum van 1 januari 2020 van kracht wordt.

De wetswijziging ziet globaal op de volgende wijzigingen:

- Verdere aanpassing van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 met het oog op data minimalisatie. Het CAK hoeft minder inkomensgegevens uit te vragen. Gegevens over het type ondersteuning uren zorg dat een cliënt heeft afgenomen hoeven waarschijnlijk niet meer aangeleverd te worden door gemeenten en aanbieders. De precieze afspraken hierover worden de komende maanden gemaakt.
- Algemene voorzieningen worden deels onder het abonnementstarief gebracht.
- Het collectief vervoer wordt uitgezonderd van het abonnementstarief.
- Het CAK wordt verantwoordelijk voor de inning van het abonnementstarief met ingang van 1 januari 2020.
- Er wordt een artikel opgenomen in de wet dat het mogelijk maakt dat het Rijk door middel van een AMvB maatregelen kan nemen wanneer zich ongewenste effecten voordoen die zich onvoldoende met de huidige wettelijke kaders en gemeentelijk beleid en uitvoering laten beïnvloeden.

In deze ledenbrief wordt niet nader op het wetsvoorstel ingegaan omdat de inhoud nog niet definitief is. Het wetsvoorstel heeft de consultatiefase net achter de rug.

De planning voor het wetsvoorstel is globaal en onder voorbehoud als volgt:

Ministerraad	24 augustus
Advies Raad van State	september/oktober
Nader rapport	oktober
Behandeling Tweede Kamer	eind 2018/ begin 2019
Behandeling Eerste Kamer	begin 2019
Publicatie	maart 2019

Wanneer het wetsvoorstel definitief is, zal de VNG over de consequenties ervan voor gemeenten in een aparte ledenbrief berichten.

8. Financiële consequenties

Het Besluit heeft financiële gevolgen zowel voor gemeenten als voor het Rijk. De extra kosten van de maatregelen bedragen volgens het Rijk:

	2019	2020	2021	2022	2023
Vermogensinkomensbijtelling van 8% naar 4%	2,8 mln.	2,8 mln.	2,8 mln.	2,8 mln.	2,8 mln.
Verkortings overgangstermijn van 6 naar 4 maanden	-1,4	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1
abonnementstarief	143	145	145	145	145
Verkortings termijn bijdrage CAK van 3 naar 1 jaar	nihil	nihil	nihil	nihil	nihil

De in het schema genoemde bedragen voor maatregelen met betrekking tot de verlaging van de vermogensinkomensbijtelling en de verkorting van de overgangstermijn zijn kosten respectievelijk, besparingen voor het Rijk.

De kosten van het abonnementstarief waren op basis van berekeningen van het CPB in het regeerakkoord begroot op € 145 miljoen vanwege een lagere opbrengst aan eigen bijdrage en € 145 miljoen als gevolg van de aanzuigende werking van de maatregel.

Het Rijk compenseert gemeenten alleen voor de kosten van het verlies aan eigen bijdragen en stort een bedrag van € 143 miljoen oplopend tot € 145 miljoen per jaar structureel in het gemeentefonds. In het Interbestuurlijk Programma afgesproken dat gemeenten de kosten van de aanzuigende werking dekken uit het accres.

Inmiddels heeft het CPB nieuwe berekeningen gemaakt met betrekking tot het verlies aan inkomsten uit eigen bijdragen en de kosten van de aanzuigende werking.

Als gevolg van de herberekening door het CPB worden de totale kosten nu geraamd op € 190 miljoen. Als dit klopt dan is het bedrag dat gemeenten zelf moeten bijleggen uit het accres teruggebracht tot € 45 miljoen per jaar, mits de kosten van de aanzuigende werking niet hoger worden dan geraamd.

De VNG is nog in overleg met het ministerie van VWS en het CPB over de onderbouwing van deze nieuwe berekeningen.

Naar verwachting hebben de nieuwe berekeningen geen gevolgen voor het bedrag van € 145 miljoen per jaar dat vanaf 1 januari 2019 structureel wordt toegevoegd aan het gemeentefonds.

De VNG betreurt het zeer dat VWS niet bereid is gebleken om goede afspraken te maken over extra wettelijke instrumenten voor gemeenten om de te verwachte onbedoelde aanzuigende werking te voorkomen.

Teneinde inzicht te krijgen in de omvang van de aanzuigende werking, ontwikkelen VWS en VNG samen met gemeenten een monitor. Deze monitor zal in ieder geval betrekking hebben op 2019. De precieze duur van de monitor moet nog bestuurlijk worden vastgesteld.

In paragraaf 6 van deze ledenbrief is al gewezen op het feit dat het regelmatig voorkomt dat cliënten in beschermd wonen langer dan één jaar terug een eigen bijdrage opgelegd krijgen. Nu dat niet meer kan, lopen gemeenten het risico inkomsten uit eigen bijdragen voor beschermd wonen mis te lopen, tenzij alle betrokken partijen (gemeenten, aanbieders en CAK) er in gaan slagen om de eigen bijdragen tijdiger vast te stellen. Gemeenten worden voor deze maatregel niet financieel gecompenseerd. De VNG zal hiervoor nog aandacht vragen bij in een volgend bestuurlijk overleg met de minister De Jonge.

Het Rijk compenseert gemeenten evenmin voor de te verwachte uitvoeringsconsequenties van de 28 dagen termijn uit de AMvB stapelfacturen.

Deze ledenbrief bevat drie bijlagen:

Bijlage 1 - Was-wordt-tabel met artikelsgewijze toelichting: Deze kan desgewenst gebruikt worden voor de raadsvoordracht voor de wijziging van de verordening.

Bijlage 2 - Model Raadsbesluit wijziging Verordening maatschappelijke ondersteuning 2015: Opgemaakt in Word 2.0-format (GVOP/DROP) voor publicatie, zonder toelichting.

Bijlage 3 - Geconsolideerde tekst van de Model Verordening maatschappelijke ondersteuning 2015 met wijzigingen bijgehouden.

De geconsolideerde teksten van de VNG modellen (met de bijbehorende toelichtingen) zijn te raadplegen via de Kennisbank Decentrale Regelgeving (www.kder.nl).

Informatie

Voor vragen over deze ledenbrief kunt u terecht bij het Informatiecentrum van de VNG (070-373 8393 of e-mail: info@vng.nl).

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Algemeen directeur

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder 'Producten & Diensten' - 'Brieven'.